

РЕЦЕНЗІЇ

А.В. Іщенко*, С.Г. Волкотруб**

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Робота професора кафедри теорії кримінального процесу і судустрою Національної академії внутрішніх справ України, кандидата юридичних наук, доцента, полковника міліції Н.С. Карпова¹ присвячена аналізу складного та багатоаспектного явища — злочинної діяльності, яке є предметом дослідження численних правничих та інших соціально-гуманітарних наук.

Монографія є комплексним оглядом нормативно-правових актів, правової теорії та практики у сфері криміналістичного аспекту вивчення злочинної діяльності. Зазначений напрямок не вперше є предметом наукового інтересу автора. У зв'язку з цим книга є ґрунтовним узагальнюючим дослідженням у даній сфері.

У першому розділі “Сучасне розуміння злочинної діяльності” з урахуванням сучасного стану розвитку криміналістичної науки продемонстровано співвідношення поняття злочину та злочинної діяльності у контексті дослідження якої автор приділяє увагу цілям, об'єктам, суб'єктам, засобам і процесу злочинної діяльності (С. 34). Наголошено, що боротьба зі злочинністю вимагає вивчення злочинної діяльності саме як соціального явища і фактора життєдіяльності злочинності, а не тільки окремих складових її частин — злочинних актів (С. 20).

У другому розділі “Особливості злочинності на порозі третього тисячоліття” Н.С. Карпов наголошує на таких рисах сучасної злочинності як її професійність, підпорядкованість системі усталених принципів та наднаціональним характером розповсюдження злочинних зв'язків. Зокрема, автор вказує, що в даний час існує більше 100 кримінальних спеціальностей тільки в середовищі кримінальних злочинців, що майже вдвічі більше, ніж було в 20-ті роки минулого століття. Наголошено, що “закони” злочинного середовища стосуються не тільки правил поведінки своїх членів, але і виражають визначені “принципи” злочинної діяльності, є розповсюдженими ритуали клятв, різного роду заборон, санкцій за їх порушення, матеріального заохочення за мовчання.

Винятково цікавим є висновок автора щодо природи організованої злочинності; яку вперше запропоновано розглядати як найвищу форму розвинутої групової форми злочинності, що має на меті створення і приведення у дію системи прихованого підкорення законслухняного суспільства протиправним корпоративним інтересам кримінального середовища (С. 37).

© Іщенко А.В., Волкотруб С.Г., 2005

* доктор юридичних наук, професор (Національна академія внутрішніх справ України)

** кандидат юридичних наук, доцент (Хмельницький університет управління та права)

¹ Карпов Н.С. Злочинна діяльність: Монографія. — К.: Вид-во Семенко Сергія, 2004. — 310 с.

Третій розділ “Криміналістичні проблеми вивчення злочинної діяльності” присвячений особливо гострим аспектам, які ускладнюють повну реалізацію завдань кримінального судочинства. До таких автор відносить: практичну неможливість притягнення до кримінальної відповідальності керівників злочинних формувань, наявність “груп забезпечення” злочинної діяльності. Ці та інші питання вимагають удосконалення науково-криміналістичного механізму вивчення злочинної діяльності.

У четвертому розділі монографії “Принципи злочинної діяльності” Н.С. Карпов обґрунтовано доводить, що сьогодні вимагає спеціального дослідження питання про співвідношення принципів слідчої і злочинної діяльності, що виявляється, насамперед, через об’єкт і мету діяльності — правові відносини і соціальні цінності, які злочинна діяльність прагне використовувати у своїх корисних цілях, а слідча — захистити від цих зазіхань (С. 58).

Останні розділи монографії присвячено питанням напрямків вдосконалення протидії злочинній діяльності. На особливу увагу заслуговує аналіз перспектив використання методу провокації (спонукання) як засобу боротьби зі злочинністю, практики “хімічних пасток” та “психологічних пасток” як елементів тактичної схеми провадження слідчих дій

Монографія насичена численними прикладами практичного характеру, які створюють можливість провести порівняльно-правовий аналіз, додатками та статистичними даними.

Н.С. Карпов спробував викласти монографічне дослідження у доступному та цікавому вигляді. Зазначена праця призначена для широкого кола науковців, викладачів, студентів юридичних навчальних закладів, практичних працівників правоохоронних органів.

